

विजयादशमी

आश्विन शुद्ध दशमी, दसरा म्हणजे विजयादशमी. देवांनी असुरांवर विजय मिळविला. दैवी शक्तीने राक्षसी सत्ता नाहीशी केली.

नऊ दिवस आणि नऊ रात्री जगदंबिकेने साऱ्या आसुरी शक्तीशी अविश्रांत युद्ध करून त्यांचा पराजय केला. आपणही जे व्रतवैकल्य केले असेल ते आज पूर्ण झाले. आता आनंदोत्सव, विजयाचा उत्सव हा थाटामाटात, जल्लोषांत साजरा करायचा. जिभेचे भरपूर लाड करून घ्यायचे. नटण्याची हौस भागवून घ्यायची. आपले म्हणून जे जे असतील त्यांच्या भेटीगाठी घ्यायच्या, शुभेच्छा द्यायच्या-घ्यायच्या. जे म्हणून नवीन करायचे असेल त्याला याच्यासारखा मुहूर्त नाही. विजयाचा आनंद मुक्तपणे घ्यायचा. विजय त्याच्यासाठीच तर मिळवायचा असतो.

मात्र विजयाच्या, सर्वोच्च यशाच्या क्षणी फार सावध असणे गरजेचे आहे. एका विजयाने आयुष्य संपत नाही, हे जर पक्के उमजले, तर मग ते पराजयानेसुद्धा संपत नाही. हे जाणवायला लागते.

उत्सव आणि जल्लोष ही अत्यंत आवश्यक; पण ती करण्याचे सामर्थ्य तपाशिवाय येत नाही.

यशात कीर्तीत, समृद्धीत इतरांचाही वाटा असतो. तोही त्यांना द्यायचा. सोनंच लुटायचं असतं दसऱ्याला. हे यश आपल्या तपामुळे शक्य झालं हे विसरायचं नाही. दैवी शक्ती आपल्यामागे होती म्हणून ते मिळालं, हेसुद्धा विसरायचं नाही.

तिच्याकडे परत मागणं मागायचं, की नवी आव्हानं पेलण्याची इच्छा आणि शक्ती मला दे, मला रूप दे, मला चार लोकांचे लक्ष वेधून घेता येईल, ते टिकवून ठेवता येईल, असं कर. माझं कामसुद्धा अगदी नेटकं होऊ दे.

मला बळ दे. म्हणजे मी माझी स्वप्नं प्रत्यक्षात उतरवू शकेन. माझी ध्येयाकडे वाटचाल अविश्रांत होऊ शकेल. मग मला अन्याय-जुलूम सहन करावा लागणार नाही. इतरांवरही अन्याय होत असला, तर मी लढेन आणि तो दूर करेन. माझं बळ आर्तांचं दुःखनाशन करण्यासाठीच वापरलं जावो.

मला यश दे. म्हणजे नवी आव्हानं पेलायला माझा उत्साह कायम राहिल. मला यश पचवायची शक्ती दे; म्हणजे अपयशसुद्धा मी सहज पचवू शकेन.

माझी द्वेषाची भावना नष्ट कर. इतरांचे यश पाहून मला दुःख न वाटता यश

मिळविण्याची स्फूर्ती येऊ दे. अपयशाचा मी तिरस्कार न करता जे प्रयत्न झाले असतील त्यांची कदर मला वाटू दे.

मुख्य म्हणजे माझ्यातलं जाड्य, आळस समूळ नष्ट कर आणि समृद्धीमुळे माझी प्रयत्नांची प्रवृत्ती नाहीशी होऊ देऊ नको.

तुझ्या विश्वमोहिनी मायेतच मला गुंतवून टाकू नकोस आई. मला तुझी भक्तीच दे. म्हणजे तुझे स्वरूप मला नीट समजेल. प्रेम, माया, करुणा, वात्सल्य, आदर, बंधुभाव या गुणांत तू अवतीभोवती वावरत असतेस, हे मला सतत जाणवू दे. माझ्या तपाने तुझा प्रसाद घेण्याचं सामर्थ्य माझ्यात येऊ दे.

उदो, उदो, उदो, जगदंबे, उदो !

—भीष्मराज बाम
(‘मना सज्जना’ या पुस्तकातून)